

اولین گزارش خسارت سن پابری *Coreus marginatus marginatus* (Hemiptera: Heteroptera) روی گیاه تمشک سیاه بی خار در ایران

رضا حسینی*

<https://orcid.org/0000-0002-6556-8401>

گروه گیاه پزشکی، دانشکده علوم کشاورزی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

چکیده: در مرداد ماه ۱۴۰۴ خسارت یک گونه سن روی تمشک سیاه تجاری بدون خار در شهرستان رشت، استان گیلان مشاهده شد. این گونه به سن های خانواده Coreidae (Hemiptera: Heteroptera) تعلق داشته و پس از بررسی و مقایسه با نمونه های موجود در کلکسیون حشرات موزه تاریخ طبیعی دانشگاه گیلان به نام *Coreus marginatus marginatus* (Linnaeus, 1758) شناسایی شد. این حشره به صورت دسته جمعی از میوه های تمشک سیاه رسیده تغذیه کرده به نحوی که میوه ها حالتی لهیده یافته و در نهایت سبب خشکیدگی آن می شوند. این اولین گزارش از خسارت ناشی از سن ذکر شده در تمشک سیاه بدون خار در ایران می باشد.

تاریخ دریافت:

۱۴۰۵/۱/۸

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۵/۲/۲۶

واژه های کلیدی: استان گیلان، تمشک سیاه بدون خار، سن های پا برگی، شناسایی

Citation: Hosseini, R. (2026). First Report of Damage by the Dock Bug, *Coreus marginatus marginatus* (Hemiptera: Heteroptera), on Thornless Blackberry in Iran. *Plant Pest Research*, 16(1), 67-73. DOI: <https://doi.org/10.22124/iprj.2026.33372.1681>

*Corresponding author: rhosseini@guilan.ac.ir

سن‌های خانواده Coreidae Leach, 1815 (Hemiptera: Heteroptera) دارای جثه‌ای نسبتاً بزرگ و به شکل بیضوی پهن و گاهی باریک و استوانه‌ای شکل هستند. در بسیاری از گونه‌ها ران و یا ساق پای عقب پهن شده است به همین دلیل این خانواده به سن‌های پا برگی^۱ معروف هستند (Fernandes et al., 2015). این خانواده از سن‌ها دارای گسترش جهانی است و مشتمل بر ۴ زیرخانواده، ۳۹ قبیله، ۴۵۰ جنس و ۲۶۰۲ گونه می‌باشد و از این بین در منطقه پالنارکتیک حدود ۲۳۵ گونه متعلق به ۵۴ جنس از این سن‌ها گزارش شده است (Coreoidea Species File, 2025). اکثر افراد این خانواده گیاهخوارند و به تغذیه از آوندهای گیاهی و همچنین اندام‌های تولیدمثلی گیاهان معروف هستند اما چندین مورد از مدفوع‌خواری و لاشه‌خواری و نیز تغذیه از تخم حشرات در آنها گزارش شده است. حبوبات، برنج، کاساوا، کدوئیان، گوجه‌فرنگی و سایر سبزیجات باغی و انواع درختان میوه از جمله محصولاتی هستند که در سراسر جهان مورد حمله سن‌های پا برگی قرار می‌گیرند، به طوری که زیان‌های اقتصادی در برخی از محصولات ممکن است قابل توجه باشد (Kumar, 1966; Adler & Wheeler, 1984, Belthoff & Ritchison, 1991; Moulet, 1995; Schuh & Slater 1995; Steinbauer, 1996; Constant, 2007; Mitchell, 2000).

تمشک سیاه بی خار (*Rubus L. subg. Rubus Watson*) با ارزش اقتصادی بالا در سال‌های اخیر در استان‌های شمالی کشور مورد استقبال قرار گرفته است (Ahmadi et al., 2015). بررسی و شناسایی فون حشرات و زیان‌های ناشی از آنها روی این گیاه اقتصادی جهت مدیریت آفات و بیماری‌ها و حفظ باغ‌های احداث شده تمشک سیاه بی خار، الزامی است. تاکنون تنها مطالعه روی آفات خسارتزا و فعال روی تمشک سیاه بی خار در ایران توسط نگارنده این بررسی انجام شده است (Hosseini, 2025). این مطالعه در راستای ادامه بررسی آفات فعال روی تمشک سیاه بی خار در گیلان انجام شد.

در مرداد ماه سال ۱۴۰۴ بوته‌های ۳ ساله گیاه تمشک سیاه بی خار کاشته شده در فضای سبز در اطراف شهرستان رشت (37°9'41" N, 49°32'45" E) مورد بررسی قرار گرفت. مشاهدات نشان داد سن‌های پا برگی بصورت دسته‌جمعی روی میوه‌های رسیده در حال فعالیت هستند. نمونه‌برداری به صورت جمع‌آوری مستقیم و با تکاندن خوشه‌های حاوی حشرات در ظروف پلاستیکی دریدار انجام شد. نمونه‌ها پس از جمع‌آوری به آزمایشگاه منتقل شدند. نمونه‌های بالغ با توجه به ویژگی‌های ریخت‌شناسی و تشریح اندام‌های تناسلی بر اساس منابع تاکسونومیک موجود مورد شناسایی قرار گرفته و با نمونه‌های شناسایی شده موجود در موزه تاریخ طبیعی دانشگاه گیلان مقایسه شدند. از خسارت و حشرات کامل عکس‌برداری شد. برای اندازه‌گیری ویژگی‌های تاکسونومیک مورد نظر (حداقل ۱۰ نمونه)، از استریومیکروسکوپ مجهز به لنز چشمی مدرج (به میلی‌متر) استفاده شد. قبل از اندازه‌گیری نمونه‌ها، لنز مدرج چشمی به وسیله خط کش کالیبره شد. نمونه‌های شناسایی شده در کلکسیون حشرات گروه گیاه‌پزشکی دانشگاه گیلان نگه‌داری می‌شوند.

گونه *Coreus marginatus marginatus* (Linnaeus, 1758)

ویژگی‌های تشخیصی: حشرات بالغ با اندازه متوسط هستند که معمولاً ۱۴-۱۱ میلی‌متر طول دارند. رنگ بدن از قهوه‌ای روشن تا تیره متغیر است، برخی افراد نیز به رنگ قهوه‌ای مایل به قرمز هستند. سر نسبتاً کوچک، تقریباً مستطیلی شکل که به طور قابل توجهی باریک‌تر از پیش‌قفس سینه است، دارای برآمدگی‌های سفید و هم‌رنگ بدن و نقطه‌های سیاه، خارهای تیز همگرا بین پایه‌های شاخک. شاخک‌ها قهوه‌ای مایل به قرمز، بند اول بسیار ضخیم با زگیل‌های سفید، بندهای دوم و سوم قرمز، استوانه‌ای، بند سوم در انتها ضخیم شده، بند چهارم بیضوی کشیده و به رنگ قهوه‌ای تیره. پیش‌قفس سینه با شیب بسیار تند به سمت جلو، زوایای هومرال محدب و پهن شده (گوش مانند) کم و بیش برجسته. اسکوتلوم مثلثی، هم‌رنگ بدن، با نوک روشن‌تر (به ندرت کاملاً سیاه). کوریوم هم‌رنگ زمینه، بخش غشایی قهوه‌ای تا برنزی-قهوه‌ای. پاها هم‌رنگ زمینه بدن، ساق پاها روشن‌تر، ران پاها مجهز به یک ردیف دندان‌های ریز در سطح زیرین. حاشیه بیرونی کنکسیوم^۲ تیره (شکل ۱).

¹ Leaf-footed bugs

² connexivum

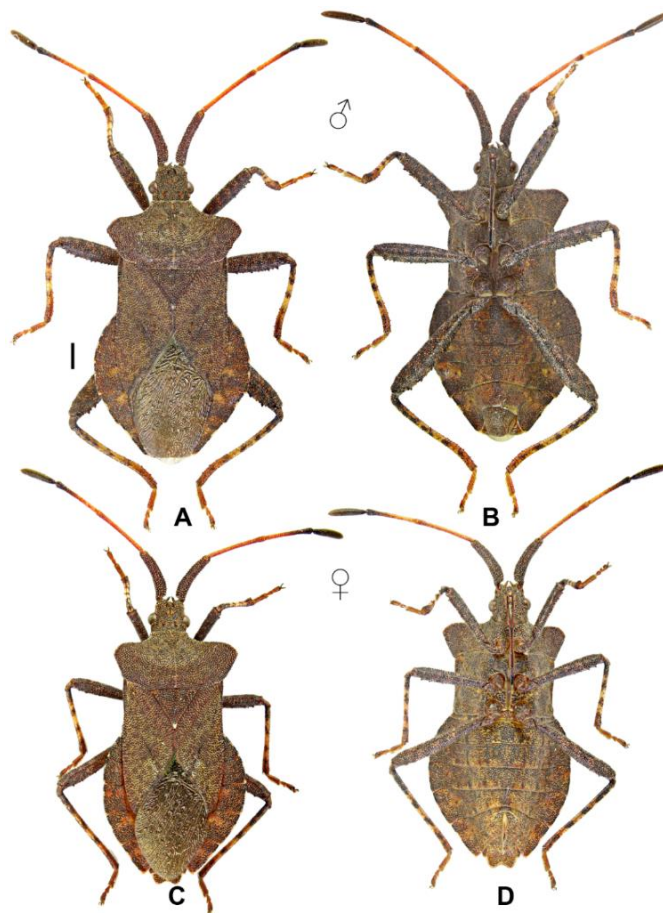
انتشار در دنیا: اروپا: آلبانی، آندورا، اتریش، بلژیک، بوسنی و هرزگوین، بلغارستان، بلاروس، کرواسی، جمهوری چک، دانمارک، قزاقستان، استونی، ترکیه، فنلاند، فرانسه، انگلستان، آلمان، یونان، مجارستان، ایرلند، ایتالیا، کوزوو، لتونی، لیختن اشتاین، لیتوانی، لوکزامبورگ، مقدونیه، مولداوی، مونته‌نگرو، هلند، نروژ، لهستان، پرتغال، رومانی، روسیه (بخش‌های مرکزی، شمالی و جنوبی)، صربستان، اسلواکی، اسلونی، اسپانیا، سوئد، سوئیس، اوکراین. شمال آفریقا: الجزایر. آسیا: آذربایجان، قزاقستان، ارمنستان، ترکیه، چین (شمال غربی)، گرجستان، ایران، عراق، اسرائیل، قرقیزستان، لبنان، روسیه (بخش‌های جنوب غربی و جنوب شرقی)، سوریه، تاجیکستان، ترکمنستان، ازبکستان (Aukema, 2025).

انتشار در ایران: آذربایجان شرقی (Modarres Awal, 1997a,b; Sadaghian et al., 2002; Hassanzadeh et al., 2010a, b, 2011; Nikdel et al., 2009a,b; Sadeghi et al., 2009; Gharaat et al., 2009; 2011)، آذربایجان غربی (Gharaat et al., 2009)، اردبیل (Modarres Awal, 1987, 1997b; Linnavuori, 2007)، تهران (Wagner, 1968; Hoberlandt, 1955, 1989; Kerzhner & Rieger, 1985; Linnavuori, 2007)، زنجان (Askari et al., 2009)، سیستان و بلوچستان (Seidenstücker, 1957)، فارس (Linnavuori, 2012)، گلستان (Wagner, 1968; Hoberlandt, 1989; Heiss, 2002)، گیلان (Wagner, 1968; Kerzhner & Rieger, 1985; Hoberlandt, 1989; Hosseini & Linnavuori, 2002; Linnavuori, 2007) (Hoberlandt, 1989).

دامنه میزبانی: در دنیا گونه *C. marginatus marginatus* (Linnaeus, 1758) به گیاهان مختلفی خسارت وارد می‌کند. این گونه به‌عنوان یکی از حشرات شناخته‌شده‌ی تغذیه‌کننده از تمشک‌ها و انگورفرنگی‌ها گزارش شده است. با این حال، دامنه‌ی میزبانی آن بسیار گسترده بوده و تاکنون روی تعداد متنوعی از گیاهان متعلق به خانواده‌های گیاهی ثبت شده است. در میان آن‌ها، گیاهان خانواده‌ی Polygonaceae شامل جنس‌های ترشک (*Rumex*)، علف‌هفت‌بند (*Polygonum*)، ریواس (*Rheum*) و پرسی‌کاریا (*Persicaria*) همچنین برخی گونه‌های خانواده‌های کاسنیان (Asteraceae) مانند *Asteraceae*، *Cirsium*، *Carduus*، *Arctium*، *Sonchus* و *Onopordum* و گیاهان خانواده گل‌سرخیان (Rosaceae) (اعم از وحشی و کشت شده)، از جاذبه‌ی بیشتری برای این گونه برخوردار هستند. در مجموع، حضور این گونه روی نزدیک به ۳۰ خانواده‌ی گیاهی توسط محققین متعددی گزارش شده است (Putshkov, 1962; Moulet, 1995). این سن به‌عنوان دشمن طبیعی گیاه ترشک نیز ذکر شده است (Hrušková et al., 2005). تاکنون در ایران این گونه از روی *Beta vulgaris* (Chenopodiaceae)، *Centaurea* sp. و *Cirsium* sp. (Asteraceae) و از روی *Rumex* sp، *Polygonum* sp، *Asteraceae* و *Rosaceae* گزارش شده است (Linnavuori, 2007).

ملاحظات: زیرگونه *C. marginatus marginatus* (Linnaeus, 1758) در بیشتر مناطق پالئارکتیک یافت می‌شود و زیرگونه *C. marginatus orientalis* (Kiritschenko, 1916) در خاور دور روسیه، شمال شرق چین و شبه‌جزیره کره حضور دارد (Kanyukova et al., 2023).

خسارت: در بررسی حاضر مشاهدات نشان داد این حشره به صورت دسته‌جمعی از میوه‌های تمشک سیاه رسیده تغذیه کرده به نحوی که میوه‌ها حالتی لهیده می‌یابند. در نهایت خسارت ناشی از تغذیه این سن‌ها سبب خشکیدگی میوه‌ها می‌شود (شکل ۲). این گونه از تاریخ ۱۴۰۴/۵/۱ تا ۱۴۰۴/۵/۲۸ از روی گیاه تمشک سیاه بی‌خار از رشت جمع‌آوری و شناسایی شد. این اولین گزارش از خسارت ناشی از سن ذکر شده روی تمشک سیاه بدون خار در ایران است.

شکل ۱- حشرات بالغ نر و ماده در گونه *Coreus marginatus marginatus* (Linnaeus, 1758)، (A,C نمای پشتی؛ B,D نمای شکمی) (مقیاس یک میلی متر).

Figure 1. Male and female adults in *Coreus marginatus marginatus* (Linnaeus, 1758), (A,C dorsal view; B,D ventral view)(Scale = 1mm).

شکل ۲- گونه *Coreus marginatus marginatus* (Linnaeus, 1758) و خسارت ناشی از آن روی میوه تمشک سیاه بی خار.

Figure 2. *Coreus marginatus marginatus* (Linnaeus, 1758) and its damage on the fruit of thornless blackberry.

References

- Adler, P. H., & Wheeler, Jr. A. G. (1984). Extra-phytophagous food sources of Hemiptera-Heteroptera: bird droppings, dung, and carrion. *Journal of the Kansas Entomological Society*, 57, 21–27.
- Ahmadi, K., Gholizadeh, H., Ebadzadeh, H. R., Hosseinpour, R., Hatami, F., Abdshah, H., Rezaei, M. M., Kazemifard, R., & Fazli Estabragh M. (2015). Agricultural Statistics in 2013. Center for Information and Communication Technology, Department of Planning and Economic, *Ministry of Agriculture*, 147. (in Farsi).
- Aukema, B. (2025). Catalogue of Palaearctic Heteroptera [Online database]. Retrieved August 2025, from: <https://catpalhet.linnaeus.naturalis.nl>.
- Askari, O., Farshbaf Pour-Abad, R. & Khaghaninia, S. (2009). Faunistic study of Heteroptera of Zanjanroud region in Zanjan province of Iran. *Munis Entomology & Zoology*, 4(2), 560–563.
- Belthoff, J. R., & Ritchison, G. (1991). *Acanthocephala terminalis* (Coreidae) associated with eastern screech-owl droppings. *Journal of the Kansas Entomological Society*, 64, 458–459.
- Constant, J. (2007). Note on coprophily and necrophily in the Hemiptera Heteroptera. *Bulletin de l'Institut royal des sciences naturelles de Belgique*, 77, 107–112.
- Coreoidea Species File. (2025). Coreoidea: Literature and taxa. Retrieved August 2025, from <https://coreoidea.speciesfile.org>.
- Fernandes, J. A. M., Mitchell, P. L., Livermore, L., & Nikunlassi, M. (2015). Leaf-footed bugs (Coreidae). In A. R. Panizzi & J. Grazia (Eds.), *True bugs (Heteroptera) of the Neotropics* (pp. 549–589). DOI: <https://doi.org/10.1007/978-94-017-9861-7>
- Gharaat, M.A., Hassanzadeh, M., Safaralizadeh, M.H., & Fallahzadeh, M. (2009). Notes on the true bug (Heteroptera) fauna of Azarbaijan province, Iran. *Turkish Journal of Zoology*, 33, 421–431. DOI: <https://doi.org/10.3906/zoo-0804-3>
- Hassanzadeh, M., Farshbaf Pour-Abad, R. & Shayesteh, N. (2009a). An investigation on some Heteroptera in Marand region (Iran). *Munis Entomology & Zoology*, 4(1), 19–24.
- Hassanzadeh, M., Farshbaf Pour-Abad, R.F., Gharaat, M.A. & Beykpor, A.R. (2009b). A study of the Heteroptera fauna of Shend Abad region and environ (Iran). *Munis Entomology & Zoology*, 4(2), 527–530.
- Heiss, E. (2002). Beitrag zur Kenntnis der Wanzenfauna (Heteroptera) Irans, I, pp. 87–97. In: Gutleb, B. & Wieser, Ch. (eds.): Ergebnisse einer zoologischen Exkursion in den Nordiran, 2001. *Carinthia II*, 112, 33–140.
- Hoberlandt, L. (1955). Hemiptera – Heteroptera from Iran, I. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae*, 29, 121–148.
- Hosseini, R. (2025). Report on the damage of three insect species on commercial thornless blackberry (*Rubus* sp.) in Guilan Province. *Journal of Entomological Society of Iran*, 45 (2), 341–347. DOI: <https://doi.org/10.61186/JESI.45.2.12>
- Hosseini, R., & Linnavuori, R. (2002). Faunistic study of Coreidae (Heteroptera) in Guilan province. Proceedings of 15th Iranian Plant Protection Congress. 7-11 September, Razi University of Kermanshah, p. 178.
- Hoberlandt, L. (1989). Results of the Czechoslovak-Iranian entomological expeditions to Iran 1970, 1973 and 1977. Heteroptera, Coreidae. *Acta Musei Nationalis Pragae B*, 45, 73–89.
- Hrušková, M., Honěk, A., & Pekár, S. (2005). *Coreus marginatus* (Heteroptera: Coreidae) as a natural enemy of *Rumex obtusifolius* (Polygonaceae). *Acta Oecologica*, 28(3), 281–287.
- Kanyukova, E. V., Markova, T. O., & Maslov, M. V. (2023). Leaf-footed bugs (Heteroptera, Coreidae) damaging red raspberry in the south of Primorsky Krai. *Amurian Zoological Journal*, 15(2), 231–243.
- Kerzhner, I.M., & Rieger, C.H. (1985). Wanzen aus Iran (Insecta: Heteroptera). *Senckenbergiana Biologica*, 66, 51–53.
- Khaghaninia, S., Farshbaf Pour-Abad, R., Askari, O., & Fent, M. (2010a). An introduction to true bugs fauna of Gunber valley including two new records for Iranian fauna (Hemiptera: Heteroptera). *Munis Entomology & Zoology*, 5(2), 354–360.
- Khaghaninia, S., Askari, O., Farshbaf Pour-Abad, R., & Shahim, K. (2010b). Some additional notes about Heteroptera fauna of Qaradag forests-Iran. *Munis Entomology & Zoology*, 5(2), 513–518.

- Khaghaninia, S., Farshbaf Pour-Abad, R. & Askari, O. (2011). A contribution to the Heteroptera fauna of Zunuz region, northwest of Iran. *North-Western Journal of Zoology*, 7(1): 35–38.
- Kumar, R. (1966). Studies on the biology, immature stages, and relative growth of some Australian bugs of the superfamily Coreoidea (Hemiptera: Heteroptera). *Australian Journal of Zoology*, 14, 895–991.
- Linnavuori, R. (2007). Studies on the Piesmatidae, Berytidae, Pyrrhocoridae, Stenocephalidae, Coreidae, Rhopalidae, Alydidae, Cydnidae, and Plataspidae (Heteroptera) of Gilan and the adjacent provinces in northern Iran. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae*, 47, 77–91.
- Linnavuori, R. (2012). Studies on Pyrrhocoroidea, Coreoidea and Pentatomioidea of Khuzestan and the adjacent provinces in Iran (Hemiptera: Heteroptera). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae*, 52(1), 67–88.
- Mitchell, P. L. (2000). Leaf-footed bugs (Coreidae). In C. W. Schaefer & A. R. Panizzi (Eds.), *Heteroptera of economic importance* (pp. 337-403). CRC Press.
- Modarres Awal, M. (1987). Collecting and determining of the fauna of Heteroptera in Ardabil area and research station of University of Tabriz in Moghan. *Journal of Entomological Society of Iran*, 9(1 & 2), 15–28.
- Modarres Awal, M. (1996). Studies on some Pentatomorpha (Heteroptera) fauna in north of Khorasan province. *Journal of Agriculture & Science Technology, University of Mashhad*, 9(2), 121–144.
- Modarres Awal, M. (1997a). Determination of some fauna of Cimicomorpha and Pentatomorpha (Het.) in Tabriz area. *Journal of Agriculture & Science Technology, University of Mashhad*, 7(3 & 4), 43–56.
- Modarres Awal, M. (1997b). Family Coreidae (Heteroptera), pp. 70–71. In: (ed.) List of agricultural pests and their natural enemies in Iran. Ferdowsi University Press, 429 pp.
- Modarres Awal, M. (2008). Contribution to Heteroptera fauna of Khorasan Razavi province of Iran. *Türkiye Entomoloji Derneği*, 32(4), 243–253.
- Moulet, P. (1995). Hémiptères Coreoidea (Coreidae, Rhopalidae, Alydidae), Pyrrhocoridae, Stenocephalidae, Euro-Méditerranéens. *Faune de France*, 81, 1–336.
- Nikdel, M., Dordaei, A.A., & Matocq, A. (2011). Faunistic study on Hemiptera in Arasbaran area (East Azarbaijan province, Iran). *Munis Entomology & Zoology*, 6(1), 389–395.
- Putshkov, V. G. (1962). Coreoidea. Fauna Ukrainy, Akademia Nauk Ukrainskoj RSR, Kiev. vol. 21, no. 2, pp. 1–162.
- Sadaghian, B., Dordaei, A.A., & Nokdel, M. (2002). Faunistic study on Heteroptera order in Arasbaran forests. Proceedings of 15th Iranian Plant Protection Congress. 7-11 September, Razi University of Kermanshah, p. 180.
- Sadeghi, R., Farshbaf Pour-Abad, R., Kazemi, H., & Hassanzadeh, M. (2009). Introduction of some Heteroptera of Qurigol (Iran). *Munis Entomology & Zoology*, 4(2), 498–500.
- Seidenstücker, G. (1957). Heteropteren aus Iran 1954 I. Teil Hemiptera-Heteroptera (ohne Fam. Miridae). *Jahreshefte des Vereins für Vaterländische Naturkunde im Württemberg*, 112, 66–73.
- Schuh, R.T., & Slater, J.A. (1995). True bugs of the world (Hemiptera: Heteroptera). Classification and natural history. Ithaca: Cornell University Press, xii + 336 pp.
- Steinbauer, M.J. (1996). Notes on extra-phytophagous food sources of *Gelonus tasmanicus* (Le Guillou) (Hemiptera: Coreidae) and *Dindymus versicolor* (Herrich-Schaeffer) (Hemiptera: Pyrrhocoridae). *Australian entomological magazine*, 23(4), 121–124.
- Wagner, E. (1968). Contribution à la faune de l'Iran 7. Hémiptères Hétéroptères (pro parte). *Annales de la Société Entomologique de France*, 4, 437–453.

Short paper 2025- 16 (1): 67-73	https://doi.org/10.22124/iprj.2026.33372.1681	pISSN:2322-2409 eISSN: 2538-6123
------------------------------------	---	-------------------------------------

First report of damage by the dock bug, *Coreus marginatus marginatus* (Hemiptera: Heteroptera), on thornless blackberry in Iran

R. Hosseini*

Department of Plant Protection, Faculty of Agricultural Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran

✉ rhosseini@guilan.ac.ir

 <https://orcid.org/0000-0002-6556-8401>

Received: 29 March 2026 | Accepted: 17 May 2026 |

Abstract

In August 2021, a bug species was observed causing damage to commercial thornless blackberry plants in Rasht County, Guilan Province, Iran. This insect was identified as belonging to the family Coreidae (Hemiptera: Heteroptera). After thorough examination and comparison with specimens from the insect collection at the Natural History Museum of the University of Guilan, it was confirmed to be *Coreus marginatus marginatus* (Linnaeus, 1758). The insects fed gregariously on ripe blackberry fruits, resulting in crushing and maceration, which ultimately led to the desiccation of the fruit. This is the first documented instance of damage caused by this species on thornless blackberry in Iran.

Key words: Coreidae, Guilan province, identification, thornless blackberry

Citation: Hosseini, R. (2026). First Report of Damage by the Dock Bug, *Coreus marginatus marginatus* (Hemiptera: Heteroptera), on Thornless Blackberry in Iran. *Plant Pest Research*, 16(1), 69-73. DOI: <https://doi.org/10.22124/iprj.2026.33372.1681>

*Corresponding author: rhosseini@guilan.ac.ir